

Málþing um starfsumhverfi, álag í starfi og laun og kjör hjúkrunarfræðinga

Aðalbjörg Finnbogadóttir

Starfsumhverfi og álag í starfi eru þeir þættir í starfi hjúkrunarfræðinga sem helst eru til umræðu um þessar mundir auk umræðunnar um launakjör.

Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga gerði könnun meðal starfandi félagsmanna í nóvember sl. um viðhorf þeirra til starfsins, starfsánægju, vinnuumhverfi, aðbúnað og líðan í starfi.

Niðurstöður könnunarinnar komu ekki á óvart en staðfestu með óyggjandi hætti viðhorf stéttarinnar til þessara þátta þar sem þátttaka í könnuninni var tæp 75%. Niðurstöðurnar sýndu m.a. að tæplega helmingur þátttakenda taldi atvinnuhúsnæðið óviðunandi, rúmlega 60% sögu álagið í starfi mjög eða of mikið og 70% voru óánægðir með launakjörin.

Í framhaldi af könnuninni stóð félagið fyrir málþingi um starfsumhverfi, álag í starfi og laun og kjör hjúkrunarfræðinga í febrúar. Þar kynnti Guðbjörg Pálsdóttir, formaður félagsins, könnunina, sem gerð var af Maskínu, og sagði frá helstu niðurstöðum hennar. Auk þess var lögð áhersla á að heyra um stefnu heilbrigðisráðuneytisins, skoða nýjar leiðir og möguleika til að bæta ástandið svo og að heyra hvað aðrir eru að gera til að koma til móts við sína starfsmenn.

Gestir á málþingi.

Svandís Svavarsdóttir heilbrigðisráðherra og Guðbjörg Pálsdóttir, formaður Félags Íslenskra hjúkrunarfræðinga.

Áhugi félagsmanna var mikill. Rúmlega 250 félagsmenn sóttu málþingið auk þess sem því var streymt á Facebook-síðu félagsins en þegar hæst lét fylgdust á áttunda tug með þinginu í gegnum netið. Alls náði streymið til hátt í tvö þúsund manns. Hlusta má á málþingið á Facebook-síðu félagsins.

Svandís Svavarsdóttir heilbrigðisráðherra ávarpaði þingið í upphafi þess. Lagði hún megináherslu á mikilvægi stefnumörkunar í heilbrigðismálum sem hún sagði að unnið væri að í ráðuneytinu. Ítrekaði hún nauðsyn þess að hjúkrunarfræðingar tækju þátt í þeirri vinnu. Lagði hún áherslu á að nú þyrfti að taka til hendinni varðandi starfsumhverfi, álag og laun hjúkrunarfræðinga til að fjölga þeim og halda í starfi. Sagði hún að ráðuneytið þyrfti að vinna markvisst að því að tryggja næga nýliðun í stéttinni og lágmarka brottfall í samstarfi við stéttina sjálfa og þá sem best þekkja til. Mikilvægt væri að skoða þessa þætti með jafnréttismál í huga eins og málþingið legði áherslu á. Skoða þyrfti m.a. vinnustaðamenningu á heilbrigðisstofnunum m.t.t. jafnréttismála og valdeflingar hjúkrunarfræðinga í ljósi kynskipts vinnumarkaðar. Í samstarfi við mennta- og menningarmálaráðuneytið á að skoða hvaða leiðir eru færar til að fjölga nemendum í hjúkrunarfræði og til að jafna kynjahlutfallið í náminu. Heilbrigðisráðuneytið gerir sér fulla grein fyrir því vandamáli sem heilbrigðiskerfið glímir við varðandi skort á hjúkrunarfræðingum og fleiri heilbrigðisstéttum. Verið er að vinna aðgerðaráætlun til fjögurra ára sem byggist á mannafloppá sem verið er gera á vegum ráðuneytisins. Mikilvægt er að meta og vinna slíka spá í samstarfi við viðkomandi stéttir. Vænti ráðherra góðs samstarfs við hjúkrunarstéttina þar sem hjúkrunarfræðingar gegna mikilvægu hlutverki sem hryggjarstykki heilbrigðiskerfisins.

Ragnhildur Ísaksdóttir, starfsmannastjóri Reykjavíkurborgar, kynnti jákvæð áhrif tilraunaverkefnis borgarinnar um

styttingu vinnuvikunnar. Fram kom í máli hennar að reynslan sýndi að hægt er að stytta vinnuvikuna hjá ýmsum stéttum sem vinna hjá Reykjavíkurborg ef vilji er fyrir hendi. Þar skipti mestu máli góður undirbúningur og gott skipulag. Tilraunaverkefnið hefur gengið það vel að ákveðið hefur verið að taka næsta skref sem eru að fjölga á næstunni þeim vinnustöðum sem stytta munu vinnuvikuna.

Þorsteinn Víglundsson talaði um möguleikann á að ná þjóðarsátt um bætt kjör kvennastétta. Sagði hann frá þingsályktunartillögunni sem lögð var fram á Alþingi og felur í sér að Alþingi álykti um að fela fjármála- og efnahagsráðherra að eiga frumkvæðið að viðræðum við aðila vinnumarkaðarins og Samband íslenskra sveitafélaga um sérstakt átak, þjóðarsátt, um bætt laun kvennastétta. Ráðist verði í greiningu á launakjörum fjölmennra kvennastétta, m.a. kennara og hjúkrunarfræðinga, í samanburði við aðrar stéttir með sambærilega menntun og ábyrgð sem starfa hjá hinu opinbera. Á grundvelli þeirrar greiningar verði síðan gerður sérstakur kjarasamningur um leiðréttingu á kjörum þessara stétta sem feli í sér sérstakar hækkanir til viðbótar almennum hækkunum kjarasamninga á vinnumarkaði. Sagði hann að mannaskortur í þessum stéttum og að stór hluti þeirra sem hefðu menntað sig til þessara starfa störfuðu nú við annað, sýndi að það væri eitthvað mikið að og vildi meina að launasetningin hefði þar áhrif. Búið er að greina að verulegu leyti kynbundna launadreifingu á vinnumarkaði og niðurstaðan er alltaf sú sama, um 20% heildarmunur er á kynjum á vinnumarkaði. Augljóst er að þetta geti ekki gengið svona og þessu þurfi að breyta. Þingsályktunartillagan er nú hjá allsherjar- og menntamálanefnd. Taldi Þorsteinn nauðsynlegt að líta á þetta sem sjálfstætt viðfangsefni sem vinna þyrfti með aðilum vinnumarkaðarins. Stærsti vinnuveitandi þessara fjölmennu kvennastétta er hið opinbera og ætti það að auðvelda þessa vinnu. Svarið við spurningunni hvort þetta sé gerlegt sagði hann vera já, þetta væri vel hægt ef vilji væri fyrir hendi.

Gestur K. Pálmason ræddi um #metoo byltinguna og hvað svo? Sagði hann frá hópi karla sem kom saman til að skoða hvað karlmenn gætu gert til að styðja konur í metoo-byltingunni og hvort hægt væri að taka á málefnum af tillitsemi, þroska og samkennd og þannig þróa samfélag sem væri fært um að eiga samræður af þessari erfiðleikagráðu og breyta þeim í jákvætt afl. Facebook-hópurinn #égertil var nýttur til að veita körlum tækifæri á að taka þátt í umræðunum. Niðurstaða hópsins er sú að útilokað er að karlar leysi þennan vanda og jafnframt er útilokað að konur leysi hann einar. Bæði kynin verða að vinna saman að lausn hans.

Að lokum fjallaði Margét Blöndal, hjúkrunarfræðingur og EMDR-meðferðaraðili, um kulnun í starfi, helstu einkenni kulnunar og mikilvægi þess að koma í veg fyrir kulnun. Brýndi hún fyrir hjúkrunarfræðingum að vera vakandi fyrir og taka mark á einkennum kulnunar og bregðast við áður en í óefni væri komið.